

Akademia Górniczo – Hutnicza im. S. Staszica w Krakowie

Pakiet SURVIVAL w R

Mgr inż. Kasięczuk Magdalena

***Wydział Geodezji Górniczej i Inżynierii
Środowiska
Katedra Kształtowania i Ochrony
Środowiska***

Kraków, 2013

- Przedmiotem badania analizy przeżycia jest **czas** jaki upływa od początku obserwacji do wystąpienia określonego zdarzenia, które jednoznacznie kończy obserwację na danej jednostce.
- Analiza przeżycia wywodzi się wprawdzie z badań medycznych (na co wskazuje nazwa), lecz znajduje również zastosowanie w innych badaniach (ekonometria, nauki społeczne, testy kliniczne)

Charakterystyczne dla analizy przeżycia są **tzw. dane cenzorowane (oznaczamy np. 70+)** inaczej ucięte, o których wiadomo, że zdarzenie nie nastąpiło aż do momentu zakończenia obserwacji (np. pacjenci wypisani ze szpitala).

- Głównym obiektem badawczym jest tzw. funkcja przeżycia $S(t)$, która określa prawdopodobieństwo, że osoba przeżyje dłużej niż pewien przyjęty **czas t** , czyli

$$S(t) = P(T > t),$$

gdzie T jest zmienną losową określającą czas życia ■

Średni czas przeżycia zdefiniowany jest jako

$$\mu = \int_0^{\infty} S(t) dt.$$

Natomiast mediana czasu przeżycia zdefiniowana jest jako **czas $t_{0,5}$ taki, że $S(t_{0,5}) = 0,5$** . Mając narysowany estymator funkcji przeżycia możemy otrzymać estymator mediany rysując poziomą linię na wysokości **0,5**, na przecięciu otrzymamy oszacowanie mediany.

Pakiet survival w R

- Narzędzia **dostępne** w pakiecie biblioteki: `survival`
- Jest to dostępna biblioteka w R
- Powinna być wcześniej załadowana poleceniem:
> `library(survival)`

Przykłady funkcji z pakietu

- Tworzenie obiektu survival: `Surv`
- Estymator Kaplan-Meier: `survfit`
- log-rank test: `survdif`
- Model Cox'a proporcjonalnego ryzyka: `coxph`
(nie będzie omawiane)

Survival objects

- Tworzone przez funkcję: **Surv**
- Potrzeba dwóch argumentów:
 - **czasu**: czasu obserwacji
 - **stanu**: wskaźnika stanu
- **event=TRUE** pojawienie się jakiegoś stanu
- **event=FALSE** dane cenzurowane
- możliwość stosowania innych funkcji(**HELP (SURV)**)

Przykład: czerniak

Używamy przykładowych zwrotów:

```
> library(ISwR)
> data(melanom)
> str(melanom)
```

```
'DATA.FRAME': 205 obs. of 6 variables:
```

\$	no :	int	789 13 97 16 21 469	685	7 932 944 ...
\$	status:	int	3 3 2 3 1 1 1 1 3 1		
\$	days :	int	10 30 35 99 185 204	210	232 232 279 ...
\$	ulc	int	1 2 2 2 1 1 1 1 1 1		
\$	thick :	int	676 65 134 290 1208	484	516 1288 322 741
\$	sex	int	2 2 2 1 2 2 2 2 1 1		

Interesują nas:

- `dni`: tj. czas po operacji czerniaka
- `status`: status pacjenta po badaniach

Wskaźniki

- Prawdopodobne zmiany `statusu` pacjenta:
 - 1: śmierć w wyniku czerniaka
 - 2: przeżycie
 - 3: śmierć pacjenta w wyniku powikłań
- `Surv` potrzebuje logicznego wskaźnika (`true` - wyświetlenie/pojawienie się staniu, `false` dane cenzurowane)
- Rozpatrzmy stan 3 jako opcję `false`
- Wektor statusu powinien być ustawiony na: `status == 1`

Tworzenie obiektów

```
> msurv <- WITH(MELANOM, SURV(DAYS, status == 1))
```

```
> msurv
```

[1]	10+	30+	35+	99+	185
[13]	386	426	469	493+	529
[25]	793	817	826+	833	858
[37]	1062	1075	1156	1228	1252
[49]	1510+	1512+	1516	1525+	1542+
[61]	1627+	1634+	1641+	1641+	1648+
[73]	1710+	1710+	1726	1745+	1762+
[85]	1839+	1839+	1854+	1856+	1860+
[97]	1942+	1955+	1956+	1958+	1963+
[109]	2056+	2059+	2061	2062	2075+
[121]	2156+	2165+	2209+	2227+	2227+
[133]	2426+	2426+	2431+	2460+	2467
[145]	2660+	2666+	2676+	2738+	2782
[157]	3101+	3144+	3152+	3154+	3180+
[169]	3328+	3330+	3338	3383+	3384+
[181]	3476+	3523+	3667+	3695+	3695+
[193]	4001+	4103+	4119+	4124+	4207+
[205]	5565+				

Tworzenie obiektów

```
> msurv <- WITH(MELANOM, SURV(DAYS, status == 1))
```

```
> msurv
```

204	210	232	232+	279	295	355+
621	629	659	667	718	752	779
869	872	967	977	982	1041	1055
1271	1312	1427+	1435	1499+	1506	1508+
1548	1557+	1560	1563+	1584	1605+	1621
1652+	1654+	1654+	1667	1678+	1685+	1690
1779+	1787+	1787+	1793+	1804+	1812+	1836+
1864+	1899+	1914+	1919+	1920+	1927+	1933
1970+	2005+	2007+	2011+	2024+	2028+	2038+
2085+	2102+	2103	2104+	2108	2112+	2150+
2256	2264+	2339+	2361+	2387+	2388	2403+
2492+	2493+	2521+	2542+	2559+	2565	2570+
2787+	2984+	3032+	3040+	3042	3067+	3079+
3182+	3185+	3199+	3228+	3229+	3278+	3297+
3385+	3388+	3402+	3441+	3458+	3459+	3459+
3776+	3776+	3830+	3856+	3872+	3909+	3968+
4310+	4390+	4479+	4492+	4668+	4688+	4926+

Operacje na obiekcie

- Nie użyteczne przy separacji/wyodrębnieniu danych
- Na szczęście, można uzyskać średnią lub medianę błędu

```
> mean(msurv)
```

```
Error in Summary.Surv(..., na.rm = na.rm) : Invalid operation on a  
survival time
```

```
> median(msurv)
```

```
Error in "[.Surv"(sort(x, partial = c(half, half + 1)), c(half, half +  
subscript out of bounds
```

Estymacja wg. Kaplan-Meier

- Obliczana przez funkcję: `survfit`
- Wystarczy tylko obiekt badań
- Użycie podane poniżej:

```
> mfit <- survfit(Surv(days, status == 1), data = melanom)
```

```
> mfit
```

```
Call: survfit(formula = Surv(days, status == 1), data = melanom)
```

```
n events median 0.95LCL 0.95UCL 205 57 Inf Inf Inf
```

```
> options(survfit.print.mean = TRUE)
```

```
> mfit
```

```
Call: survfit(formula = Surv(days, status == 1), data = melanom)
```

```
      n events rmean se(rmean) median 0.95LCL 0.95UCL 205 57 4125  
161 INF INF INF
```

Estymacja wg. Kaplan-Meier (cd.)

- Wydruk `print` metody oddaje bardzo jasny opis

- Metoda `summary` pozwala otrzymać wartości S.

```
> summary(mfit, times = seq(185, 3000, 400))
```

```
Call: survfit(formula = Surv(days, status == 1), data = melanom)
```

time	n.risk	n.event	survival	std.err lower	95% CI upper	95% CI
185	201	1	0.995	0.00496	0.985	1.000
585	188	9	0.950	0.01542	0.920	0.981
985	171	16	0.869	0.02397	0.823	0.917
1385	162	9	0.823	0.02713	0.772	0.878
1785	127	10	0.769	0.03033	0.712	0.831
2185	83	5	0.729	0.03358	0.666	0.798
2585	61	4	0.689	0.03729	0.620	0.766
2985	54	1	0.677	0.03854	0.605	0.757

- Domyślnie są wymienione wartości S dla wszystkich zdarzeń
- Przez `plot` można wykreślić krzywą

Estymacja wg. Kaplan-Meier (cd.)

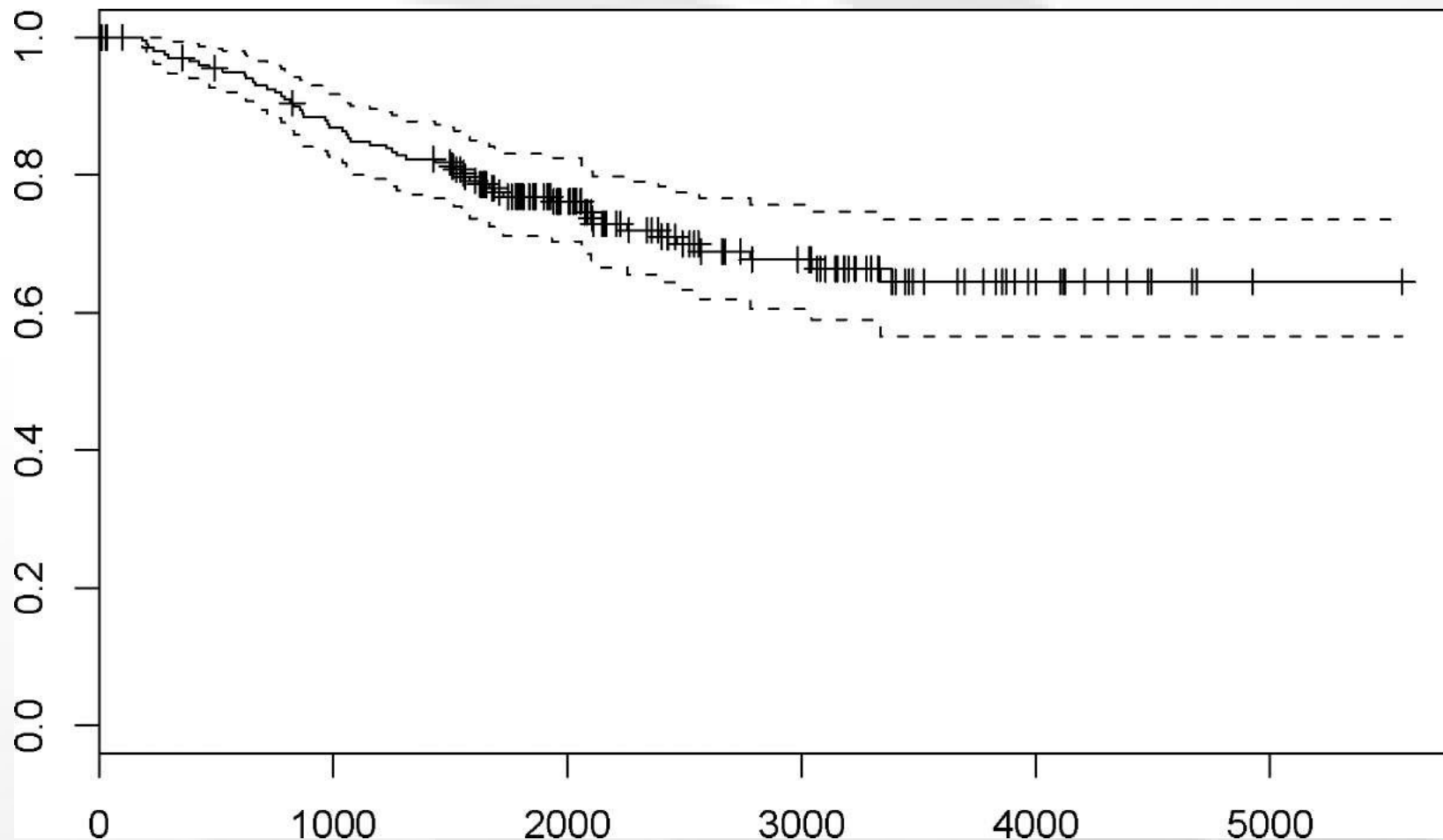
```
> summary(mfit)
```

```
Call: survfit(formula = Surv(days, status == 1), data = melanom)
```

time	n.risk	n.event	survival	std.err	lower	95% CI upper	95% CI
185	201	1	0.995	0.00496		0.985	1.000
204	200	1	0.990	0.00700		0.976	1.000
210	199	1	0.985	0.00855		0.968	1.000
232	198	1	0.980	0.00985		0.961	1.000
279	196	1	0.975	0.01100		0.954	0.997
295	195	1	0.970	0.01202		0.947	0.994
386	193	1	0.965	0.01297		0.940	0.991
426	192	1	0.960	0.01384		0.933	0.988
469	191	1	0.955	0.01465		0.927	0.984
529	189	1	0.950	0.01542		0.920	0.981
621	188	1	0.945	0.01615		0.914	0.977
629	187	1	0.940	0.01683		0.907	0.973
659	186	1	0.935	0.01748		0.901	0.970
667	185	1	0.930	0.01811		0.895	0.966
718	184	1	0.925	0.01870		0.889	0.962
752	183	1	0.920	0.01927		0.883	0.958
779	182	1	0.915	0.01981		0.877	0.954
793	181	1	0.910	0.02034		0.871	0.950
817	180	1	0.904	0.02084		0.865	0.946
833	178	1	0.899	0.02134		0.859	0.942
858	177	1	0.894	0.02181		0.853	0.938
869	176	1	0.889	0.02227		0.847	0.934
872	175	1	0.884	0.02272		0.841	0.930

Estymacja wg. Kaplan-Meier (cd.)

```
> plot(mfit)
```


Grupy

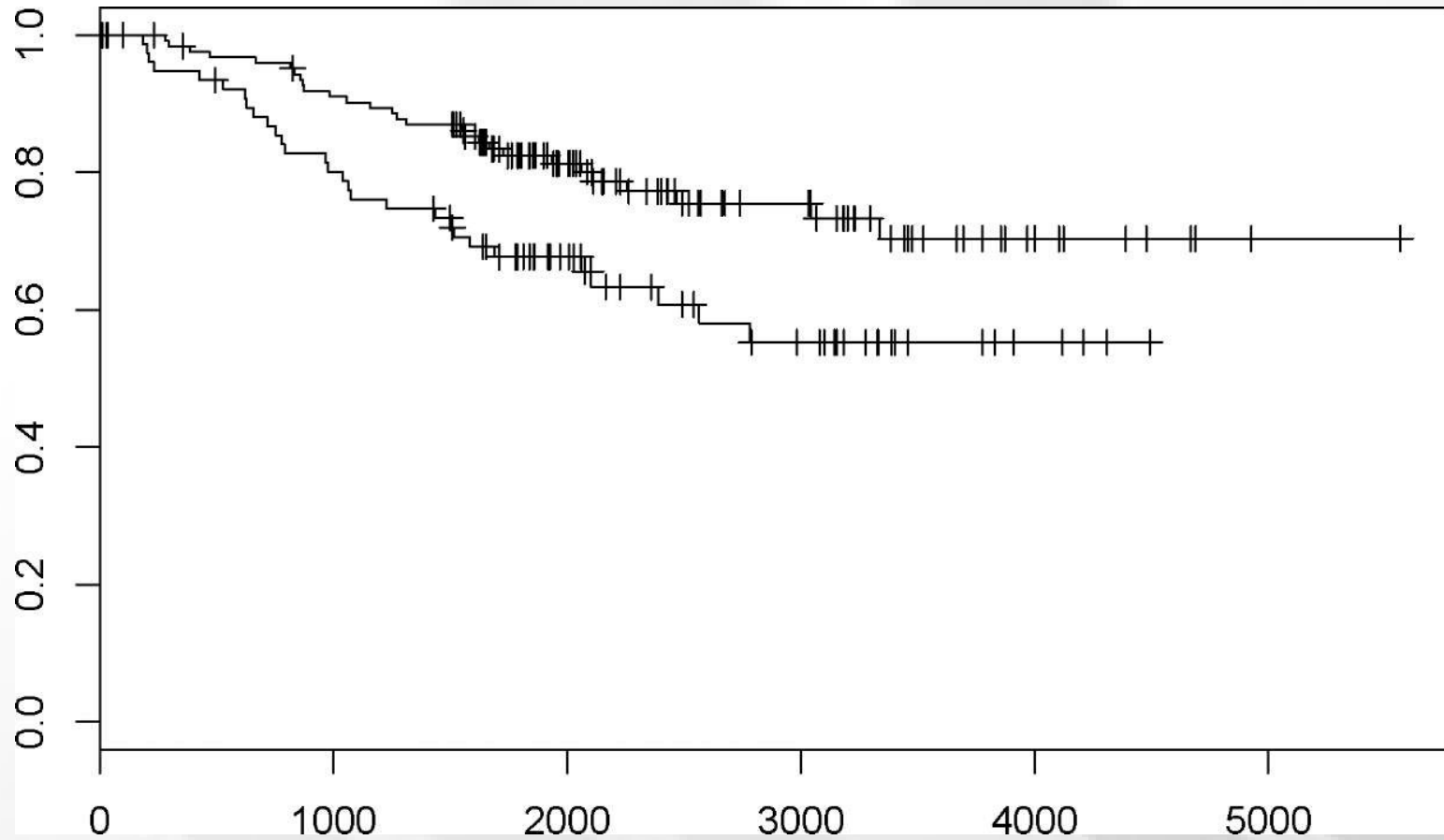
- Interesujące jest porównanie między dwiema (lub więcej) grupami danych
- Na przykład, jak kształtuje się przeżycie między kobietami, a mężczyznami?

```
> mfit.bysex <- survfit(Surv(days, status ==1) ~ SEX, DATA = melanom)
> mfit.bysex
Call: survfit(formula = Surv(days, status ==1) ~ SEX, DATA = melanom)

n events rmean se(rmean) median 0.95LCL 0.95UCL sex=1 126 28 4416 191 INF
INF INF
sex=2 79 29 3065 207 Inf 2388 Inf
```

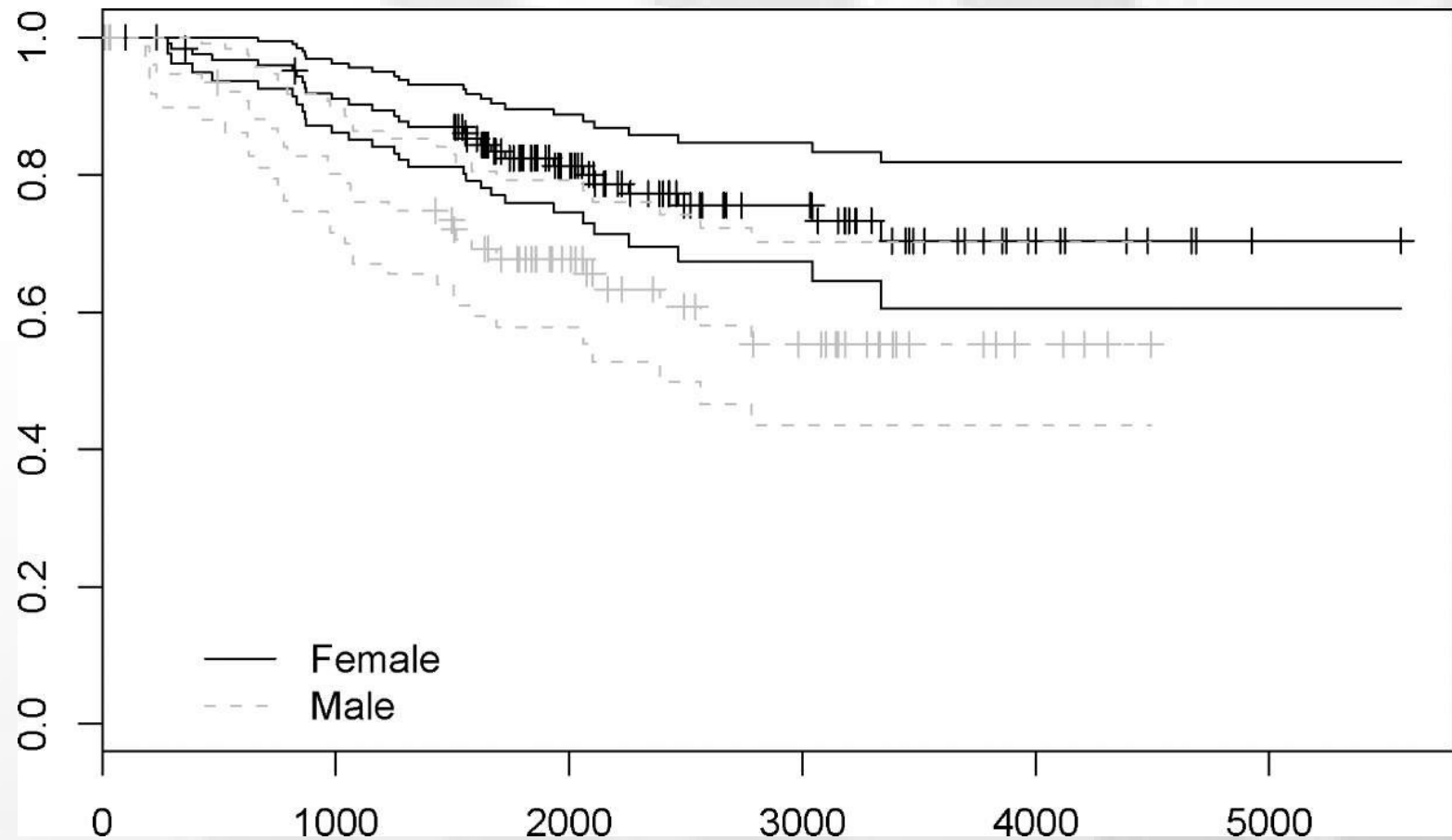

Grupy (cd)

```
> plot(mfit.bysex)
```


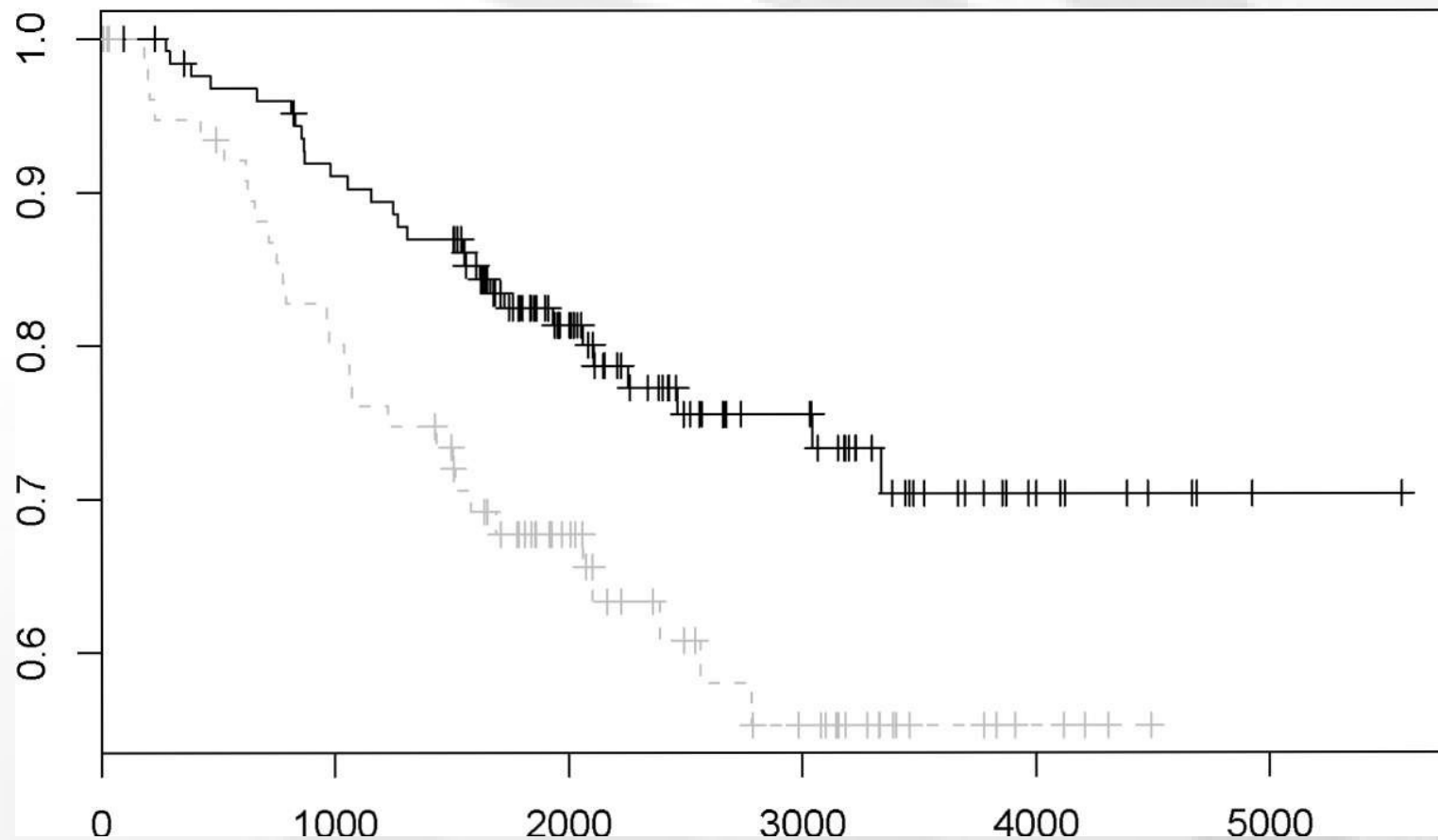
Grupy(cd)

```
> plot(mfit.bysex, conf.int = TRUE, col = c("black", +  
"grey"), lty = 1:2, legend.text = c("Female", +  
"Male"))
```


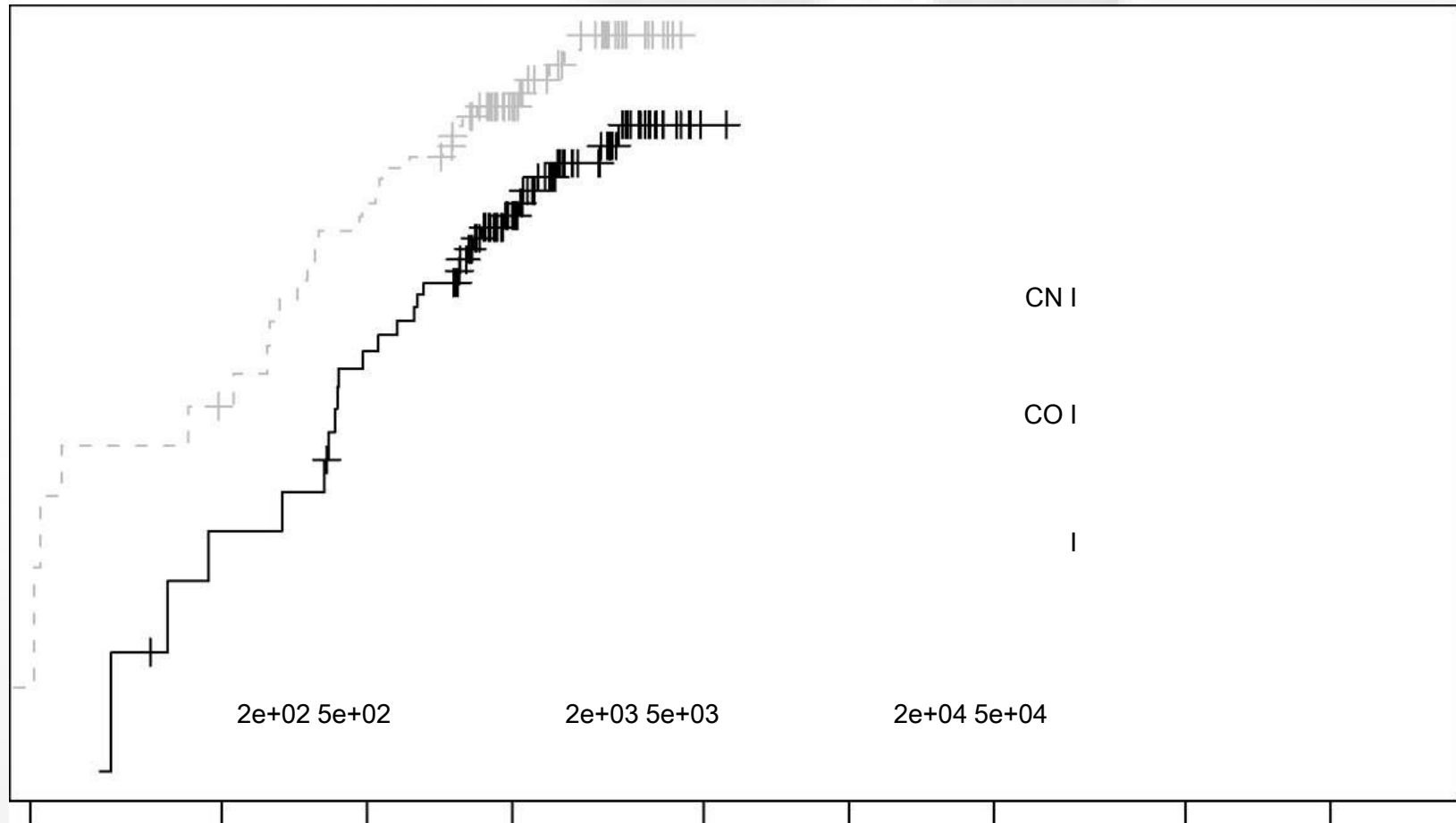
Przekształcenia

```
> plot(mfit.bysex, fun = "LOG", COL = c("black", + "grey"),  
lty = 1:2, legend.text = c("Female", + "Male"))
```


Przekształcenia(cd)

```
> plot(mfit.bysex, fun = "cloglog", col = c("black",  
+ "grey"), lty = 1:2, legend.text = c("Female", +  
"Male"))
```


The log-rank test

Testowanie różnic między grupami

```
> survdiff(Surv(days, status == 1) ~ SEX, DATA = melanom) Call:  
survdiff(formula = Surv(days, status == 1) ~ SEX, DATA =  
melanom)
```

```
N Observed Expected (O-E)~2/E (O-E)~2/V sex=1 126 28 37.1 2.25  
6.47  
sex=2 79 29 19.9 4.21 6.47
```

Chisq= 6.5 on 1 degrees of freedom, p= 0.011

Literatura:

1. Deepayan Sarkar, Statistics with R, University of Wisconsin – Madison, 2005,
<http://www.stat.wisc.edu/~deepayan/SIBS2005/slides/survival.pdf>
- 2 Tomasz Górecki – wykłady, Wydział Matematyki i Informatyki
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
<http://www.staff.amu.edu.pl/~drizzt/images/DADA/W7.pdf>

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ